

11. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2006, nr 164, poz. 1163, z późn. zm.).

12. Woropay M. (red): Podstawy racjonalnej eksploatacji maszyn. Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatacji, Bydgoszcz - Radom, 1996.

Галина ДУДА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ВЕКТОРИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТЬОГО СЕКТОРУ РЕГІОНУ

Стратегічним напрямом розвитку для України є впровадження нової парадигми освіти у зв'язку із орієнтацією на загальнолюдські цінності на шляху до європейської спільноти. Для регіонів та окремих територій реформування системи освіти ознаменувалося децентралізацією й демократизацією управління, частковим підвищенням самостійності у прийнятті рішень унаслідок радикальних суспільно-політичних реформ. Водночас, в освітньому секторі регіонів накопичувалися численні проблеми системного характеру, основними з яких є занепад матеріально-технічної бази, старіння педагогічних кадрів, низька заробітна плата, зниження соціального статусу працівників освіти тощо. Також проблемами освітньої системи є неефективна, надмірно централізована та застаріла система управління і фінансування, зростаюча нерівність у доступі до якісної освіти, надмірна комерціалізація освітніх послуг, зниження якості освіти і падіння рівня знань і умінь учнів, моральне старіння методів і методик навчання й ін.

Процес децентралізації в регіонах передбачає реформування всіх сфер життя місцевих громад. Одним з найбільших секторів публічних послуг, яким користується населення, починаючи з рівня окремої громади, є освіта. У рамках децентралізації реформування освіти є основним процесом, метою якого є делегування повноважень і відповідальності за управління освітою та її фінансування демократично обраним органам місцевого самоврядування. Водночас діяльність освітніх установ – це не лише освітня діяльність, формування кадрів, людського потенціалу, сфер господарства і суспільства в багатьох його компонентах, це діяльність, спрямована також на інноваційний розвиток регіону, впровадження та реалізацію освітніх реформ.

В Україні ще не визначені сфери повноважень органів місцевого самоврядування різних рівнів у галузі освіти в рамках майбутньої децентралізованої системи, не завершено створення освітньої законодавчої бази та не прийнято рішення щодо процесу впровадження

децентралізації освіти.

Освіта – це великий сектор публічних послуг, який має багато підсекторів, таких як дошкільна освіта, початкова освіта, середня освіта, професійно-технічна освіта, позашкільна освіта, в якому зайнято багато тисяч висококваліфікованих кадрів, зокрема вчителів і директорів шкіл, до якого причетні батьки учнів на різних рівнях освіти, багато професійних асоціацій та на який витрачається велика частка бюджетних коштів, реформування цієї галузі потребує гармонізації інтересів цих різних груп зацікавлених сторін.

Кабінет Міністрів України відповідно до Постанови від 20 січня 2016 р. затвердив зміни у порядку створення освітніх округів і визначив умови функціонування загальноосвітніх навчальних закладів у рамках децентралізації. Прийняті зміни покликані надати ширші повноваження об'єднаним територіальним громадам, органам місцевого самоврядування і районного рівня самим вирішувати питання структури мережі загальноосвітніх навчальних закладів. Відповідно освітній округ є об'єднання навчальних закладів, закладів культури, фізичної культури і спорту (суб'єктів округу). До складу округу можуть входити опорні загальноосвітні навчальні заклади та їхні філії. Головними завданнями округу (опорного закладу, його філій) є концентрація та ефективне використання наявних ресурсів, їхнє спрямування на задоволення освітніх потреб учнів (вихованців), створення єдиної системи виховної роботи [1].

Правильно визначена опорна школа зменшить спротив під час оптимізації мережі в нових громадах, а позиціонування її привабливих сторін (відзначення найкращих учителів та учнів, переможців конкурсів; концерти хореографічного ансамблю;; нагородження туристичного гуртка, який регулярно займає призові місця на всіх змаганнях; ставлення до дітей з особливими потребами тощо) допоможе переконати споживачів освітніх послуг, що заради такої школи варто витрачати додаткові зусилля. Відтак, створення опорних шкіл стане індикатором ефективного освітнього менеджменту та гарантуватиме якісну освіту навіть у кризових умовах та раціональне й ефективне використання ресурсів громади.

Станом на 01.08.2017 року в регіонах України працюють 338 опорних шкіл. Найбільше – в Кіровоградській області – 53 опорні школи, 37 опорних шкіл функціонують у Львівській області, 30 – у Житомирській, 29 – у Київській, 22 – функціонують на Волині, 20 – на Полтавщині, 18 – у Дніпропетровській і Харківській областях. Решта регіонів помітно

відстають за цим показником. Так, наприклад, в Закарпатській області немає жодної опорної школи [2]. Водночас, створення опорних шкіл потребує доопрацювання з питань:

- визначення принципів і процедур відбору, територіального розташування та особливостей фінансування «опорних» шкіл;
- забезпечення права на якісну освіту для представників усіх соціальних груп;
- забезпечення прозорості процедур призначення директорів «опорних» шкіл
- визначення повноважень директорів «опорних» шкіл та їхніх філій;
- реалізації принципів громадсько-державного партнерства та контролю в освіті.

Таким чином, доцільним є виокремлення основних векторів вдосконалення розвитку освітнього сектору регіону: створення системи освіти нового покоління відповідно до вимог часу, що забезпечує повноту реалізації функцій якісної освіти; підвищення якості результатів навчання випускників усіх рівнів системи освіти та підвищення конкурентоспроможності освіти в регіонах за рахунок забезпечення фундаментальності і практичної спрямованості навчальних програм; підготовка та виховання педагогічних кадрів, здатних працювати на засадах інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу; створення соціально сприятливих умов для здобуття освіти за потребою усіх категорій населення регіонів; створення дієвої системи ресурсного забезпечення освіти; створення економічно сприятливих умов і соціальних гарантій педагогічним працівникам, підвищення їх соціального статусу, створення оптимальних умов щодо професійного вдосконалення та творчості для забезпечення якісної освіти.

Бібліографія

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» Положення про освітній округ від 20.01.2016 р. № 79.

2. Сеїтосманов А. Ефективне управління освітою в ОТГ. Від створення органу управління до реалізації плану оптимізації мережі шкіл // А, Сеїтосманов, О. Фасоля, В. Мархільєвский. – 2016. – С. 30.